800/08

Den 7. juli 2008 blev i sag nr. 72.861:

xxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx xxx xxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

Industriens Pensionsforsikring A/S
Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der havde pensionsordning i Industriens Pensionskasse A/S, klager over selskabets afvisning af at yde dækning som følge af tabt erhvervsevne.

Selskabet henviser til, at klagerens erhvervsevne først blev nedsat i dækningsberettigende grad, efter at dækningen var ophørt.

Klageren er født i 1955 og har pensionsordning i Industriens Pensionskasse A/S, der i henhold til forsikringsbetingelserne giver ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne, såfremt den generelle erhvervsevne bliver nedsat til 1/3 eller mindre.

Det fremgår af sagen, at selskabet i skrivelse af februar 2004 til klageren anførte:

> "Vi har ikke modtaget pensionsbidrag fra F.I. [firma] i 3 måneder. Derfor er du nu bidragsfrit dækket i Industriens Pension fra den 1. november 2003. Den bidragsfri dækning ophører senest den 31. oktober 2004.
>
> Bidragsfri dækning betyder, at du bevarer din ret til eventuelle forsikringsdækninger, selvom din arbejdsgiver ikke længere indbetaler pensionsbidrag til Industriens Pension. Betalingen for den bidragsfri dækning tages fra dit opsparede beløb, således at dine alderspensionsydelse bliver mindre.
>
> Det fremgår af dit Pensionsbevis, hvilke forsikringsdækninger du kan få ret til.
>
> Du har nu følgende valgmuligheder:

- Du kan fortsætte som bidragsfrit dækket.
- Du kan blive selvbetaler nu. Det betyder, at du opretholder forsikringsdækningen og kan fortsætte opsparingen til alderspensionsydelserne. Hvis du ønsker at blive selvbetaler nu, får du her en blanket, som du kan sende til os.
- Du kan vente med at blive selvbetaler, til den bidragsfri dækning ophører. Hvis du vil vente med at blive selvbetaler, sender vi en ny blanket til dig, umiddelbart inden den bidragsfri dækning ophører.
- Du kan fravælge perioden med bidragsfri dækning og blive hvilende medlem. Det betyder, at dine gruppelivssummer og en eventuel invalidepension bortfalder, og at alderspensionsydelserne bliver nedsat. Samtidig betyder det, at du ikke senere kan vælge at blive selvbetaler. Ønsker du at blive hvilende medlem nu, beder vi dig ringe til os. Hvis du ikke er blevet omfattet af en anden pensionsordning fraråder vi, at du bliver hvilende medlem.

Hvis du ikke foretager dig noget, fortsætter du uændret som bidragsfrit dækket."

Selskabet anførte i senere skrivelse af september 2004 til klageren:

"Du bliver hvilende medlem, fordi din bidragsfri dækning ophører den 31. oktober 2004.

Det betyder, at nogle af dine forsikringsdækninger bortfalder, mens andre bliver nedsat, fordi der ikke længere indbetales pensionsbidrag. Du er velkommen til at kontakte os, hvis du ønsker yderligere information om dine dækninger.

Du får et Pensionsbevis, hvor du kan se de pensioner, du kan få ret til som hvilende medlem.

Du kan vælge selv at indbetale pensionsbidrag for egen regning. På den måde kan du bevare retten til de ydelser, du havde, da du var i arbejde, og eventuelt fortsætte opsparingen til din pension."

Klagerens police blev herefter omskrevet til fripolice pr. 1/11 2004.

Klagerens egen læge J.-A.M. anførte i statusattest af 27/1 2005:

"50-årig [udenlandsk], som har boet her i godt 10 år, har en del psykiske traumer fra krigen …, hvilket gennem tiden har afstedkommet en del psykosomatiske klager.
Indenfor de sidste par mdr. er det blevet helt slemt, hun sover dårligt om natten.
Har mareridt omkring krigen og drømmer om, at der kommer nogen for at slagte hende og hendes mand.
De psykosomatiske klager har specielt gået på smerter fra bevægeapparatet, med spændinger i nakke-skulder- og rygmuskulatur, endv. brændende fornemmelse i brystet og følelse af at være alment dårlig. På det seneste har hun frembudt klager over smerter, over begge håndrygge, samt smerter i knæ.
Udover at hun angiver palpationsømhed nærmest overalt, svarende til bevægeapparatet, er der intet unormalt objektivt at påvise, bortset fra da hun var her i sidste uge synes jeg hun måske var lidt hævet hen over håndryggene, hvorfor jeg så for en sikkerheds skyld tog nogle gigtprøver, som jeg endnu ikke har fået svar på.
Pga. hendes angst har hun gennem lang tid fået beroligende medicin i form af benzodiazepiner.

Jeg har anbefalet hende henvist til rehabiliterings- og revalideringscenter for flygtninge, men det har hun været fuldstændig afvisende overfor, idet hun hellere vil til en psykolog ude i byen, hvorfor hun aktuelt går til samtaler ved psykolog F.J., …og mhp. de ovennævnte muskelspændinger går hun endv. til fysioterapi, hvilket jeg håber vil kunne bibringe hende lidt psykisk afspænding.
Diagnosen må vel være noget i retning af posttraumatisk stresssyndrom og jeg mener at prognosen på sigt vil forholdsvist god, jeg tror dog aldrig at hun helt vil komme af med sin angst eller tendens til mareridt og somatisering. Jeg mener ikke, at fortsat sygemelding tjener noget som helst formål, idet jeg som et led i behandlingen af hendes tilstand finder det vigtigt, at hun ikke isolerer sig i hjemmet, men kommer ud blandt mennesker og finder ud af, at hun faktisk godt kan nogle ting, hvilket jeg tror vil kunne styrke hendes selvtillid og dermed give hende mere mod på tilværelsen. Jeg mener ikke der er specielle skånehensyn at tage."

Cand. Psych. F.J. anførte i skrivelse af 19/10 2005 til klagerens egen læge:

"Det meddeles herved, at det psykologiske forløb med ovennævnte nu er endeligt afsluttet. E.D. har fra den 10/01/2005 til den 08/08/2005 modtaget i alt 12 samtaler.

Klient stammer fra [udlandet] og kom til Danmark i 1993, hvor hun sammen med hendes mand og deres fælles søn måtte flygte fra krigens rædsler.

Klient og hendes mand har stadigvæk familie i [udlandet]. Klient kunne i den første tid i Danmark fortrænge/fornægte de traumatiserede hændelser de var udsat for under krigen. Men med årene er det fremdeles blevet stadigt vanskeligere at holde denne psykiske distance til det traumatiske indhold.

Klient har således med årene fået det stadig vanskeligere og er i dag meget psykisk påvirket af hændelserne, som hun oplevede i [udlandet].

Klient lider af Post Traumatisk Stresssyndrom, som samtalerne igennem har været udgangspunkt. Det er min vurdering, at klient bør og er nu henvist til intensiv psykologbehandling i relation til PTSD ved integrationscenteret."

Speciallæge i psykiatri B.I.C. anførte i speciallægeerklæring af 11/7 2006:

"**Konklusion**
ED fremtræder ved undersøgelsen apsykotisk uden tegn til sindslidelser indenfor denne formkreds.

ED fremtræder med visse depressive symptomer, men disse vurderes ikke hjemmehørende indenfor det egentlige affektive spektrum, idet man ikke vurderer, at ED lider af sygdomme indenfor det depressive felt eller den bipolare sygdomskreds.

Man finder derimod, ED plaget af et svært posttraumatisk stresssyndrom i forbindelse med krigshandlingerne i [udlandet], og ED har symptomatologi i form af depressive symptomer, koncentrationssvækkelse, angst og uro, flash-back om krigsoplevelserne, samt social tilbagetrækning. Der har været relevant vurdering af behandling ved Centeret for flygtninge og indvandrere med psykoterapi og fysioterapi, samt gennem egen læge med medikamentelt antidepressivum, alt uden reduktion på symptomatologien.

> ED er aktuelt i behandling med glucosamin og henvist til speciallæge i fysiurgi pga. de vedvarende smerter i bevægeapparatet.
>
> ED's funktionsevne vurderes massivt reduceret på såvel det personlige, erhvervsmæssige som sociale område, i forhold til ED's funktionsniveau forud for krigsudbruddet og flugten til Danmark.
> Man kan ikke pege på behandlingstiltag som vil kunne forbedre denne funktionsevne eller formindske symptomerne for den posttraumatiske stresstilstand. Man finder ED har brug for trygge, [u]overskuelige og rolige rammer med begrænset stimuli, og under samtidig hensyntagen til ED's forringede danskkundskaber, finder man sandsynligheden for, at kunne beskæftige Ed på arbejdsmarkedet, ganske begrænsede.
> Man burde måske overveje, at tilbyde ED danskundervisning, i så fald nærmest i form af enetimer, både for at forbedre og genoprette først og fremmest ED's sociale evner og færdigheder.
> Man må dog betegne prognosen for ED's tilstand som betydelig forringet, ikke mindst på baggrund af det langvarige behandlingsrefraktære forløb."

Klageren blev på baggrund af de lægelige oplysninger ved skrivelse af 14/9 2006 fra klagerens kommune tilkendt førtidspension pr. 1/9 2006.

Klagerens fagforening kontaktede selskabet ved skrivelse af 28/9 2006 hvori de anførte, at klageren ønskede at genoptage betalingen af sine pensionsbidrag. Som følge heraf anførte selskabet i skrivelse af 13/10 2006 til klageren:

> "I forbindelse med at der ikke længere er indbetalinger fra din arbejdsgiver sendte vi dig den 21. februar 2004 et fratrædelsesbrev, hvori vi tilbød dig, at indbetale bidrag for egen regning. For at blive selvbetaler skulle du returnere aftalen om at betale for egen regning inden 14 dage, hvilket vil sige den 7. marts 2004.
>
> Den 1. november 2004 overgår din pensionsordning til hvilende medlem og vi sender vi dig derfor brev den 19. september 2004 og tilbyder dig igen at indbetale for egen regning.
>
> Vi har set på din anmodning om at blive selvbetaler og må meddele dig, at vi ikke kan imødekomme din anmodning, da der er gået meget lang tid fra du fik tilbuddet om at blive selvbetaler og til at du kontakter os i 2006.
>
> Du er derfor fortsat hvilende medlem af Industriens Pension pr. 1. november 2004 og du er udtrådt pr. 31. oktober 2005.
>
> Bliver du senere ansat hos en arbejdsgiver, som er omfattet af Industriens overenskomst og som indbetaler for dig til industriens Pension, vil du igen blive aktivt medlem hos Industriens Pension."

Klageren ansøgte ved skrivelse af 26/10 2006 om helbredsbetingende ydelser fra selskabet. Som følge heraf anførte selskabet i skrivelse af 1/12 2006 til klageren:

> "Vi har nu behandlet din ansøgning, og du har ikke ret til helbredsbetingede ydelser."

Derfor har du ikke ret til udbetaling
Du blev hvilende medlem i Industriens Pension den 1. november 2004.

Vi har vurderet, at din erhvervsevne af helbredsmæssige årsager er varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv fra den 11. juli 2006.

Hvilende medlemmer har ikke ret til helbredsbetingede ydelser. Din erhvervsevne blev først varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv efter, du blev hvilende medlem, og derfor har du ikke ret til helbredsbetingede ydelser.

Vi har lagt vægt på oplysninger fra psykiater B.C. af den 11. juli 2006, hvor det fremgår, at du lider af post traumatisk stress tilstand efter krigstraumer i Bosnien, blandt andet med følger i form af angst, støjoverfølsomhed, hukommelsesproblemer og nedsat koncentrationsevne.

Vi har ligeledes lagt vægt på, at du har været i behandling med psykolog samtaler og har været tilknyttet Center for flygtninge og indvandrere med psykoterapi og fysioterapi. Behandlingerne har ikke haft den ønskede effekt.

Til sidst har vi lagt vægt på, at B.C. konkluderer, at din erhvervsevne er betydeligt nedsat i alle erhverv, og at du sandsynligvis ikke kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Vi har vurderet, at der tidligst den 11. juli 2006 er dokumentation for, at din erhvervsevne er varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv.

Vi er opmærksomme på, at du har været gennem et langvarigt sygdomsforløb, men vi finder ikke at der foreligger lægelig dokumentation for, at din erhvervsevne har været varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv, men[s] du var aktivt medlem af Industriens Pension.

Det er nemlig det tidspunkt, hvor dit erhvervsevnetab er dokumenteret, og ikke tidspunktet hvor det er indtrådt, som er afgørende for udbetaling fra Industriens Pension."

Klagerens ægtefælle anførte i skrivelse af 21/12 2006 til selskabet:

"Undertegnede vedgår modtagelse af afslag på udbetaling på vegne af min kone E.D. Jeg vil hermed klage over dette.

Min kone får helbredsbetinget førtidspension (tilkendt for nylig) netop på grund af de hændelser, hun har været udsat for udløst af krigen i vort hjemland.

Der vedlægges diverse dokumentationer for disse hændelser.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke kan acceptere, at der bl.a. nævnes, at der ikke har været nedsættelse af erhvervsevnen i den tid min kone har været medlem hos Jer."

Selskabets lægekonsulent K.M. anførte herefter i skrivelse af 11/1 2007[8]:

"Det drejer sig om en 52-årig kvinde, som kom til landet fra [udlandet] som flygtning i 1993. Der foreligger psykiatrisk speciallægeerklæring fra 11.07.2006. Af denne fremgår at pågældende har klaret sig nogenlunde her i landet. Har været på arbejdsmarkedet indtil 2004. Hun

frembyder klassiske tegn på et svært post-traumatisk belastningssyndrom udløst af begivenhederne under krigen ... Sufficient behandling hos psykolog i 2005 samt vurdering på rehabiliteringscenter for torturofre, har ikke kunnet bedre situationen, men frygtes tværtimod at forværre den ved fortsat behandling.

Pågældende har utvivlsomt haft symptomer gennem længere tid, men først ved statusbedømmelse i 2005 nævnes symptomerne fra praktiserende læge. Endelig dokumentation for tilstanden er først ved den foreliggende speciallægeundersøgelse i juli 2006. Pågældendes erhvervsevne er varigt reduceret med 50% og muligvis 2/3, men der er tidligst lægelig dokumentation derfor i 2005 samt endelig fra juli 2006."

Klagerens egen læge J-A.M. anførte i skrivelse af 26/2 2007 til selskabet:

"Jeg har haft lejlighed til endnu engang at gennemgå pt'. s journal og har gennemlæst Jeres afslag fra 190107.
Jeres vurdering om fru D.s erhvervsevne er selvfølgelig truffet på grundlag af de fremsendte erklæringer.

Jeg mener, at Jeres vurdering er forkert. Specielt angående den psykiske belastning, som hun har været udsat for i forbindelse med krigen i 1992, hvor hun jo blev udsat for dødstrusler med deraf følgende angst for livet. Hun har været vidne til drab på nærtstående.

Det er da også Rehabiliterings- og Revalideringscentret for Flygtninges vurdering, at pt. ikke er i stand til at gennemgå traumebehandling, idet det kan forværre tilstanden. Dette har medført, at hun også i hverdagen ikke kan honorere selv ganske almindelige krav på arbejdsmarkedet. Fru D. kan passe hjemmet med rengøring og madlavning. Hendes udadvendte liv indskrænker sig til den nærmeste familie. Nederst på side 1 nævner I, at diagnosen 'er noget i retning af..' og dette desavuérer den egentlige diagnose, som er posttraumatisk stress syndrom. Påvirkning er sket før 311005. Når behandlingsmuligheder er udtømt er tilstanden varig."

Klageren har ved skrivelse af 19/11 2007 nedlagt påstand om, at selskabet skal udbetale ydelser som følge af tabt erhvervsevne.

Selskabet har ved skrivelse af 10/12 2007 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

"• Principalt gør vi gældende, at E.D. ikke har ret til invalidesum, idet vi vurderer, at det først er efter 1. november 2004, hvor E.D. er overgået til hvilende medlemskab (fripolice), at der er dokumentation for, at E.D.s generelle erhvervsevne er varigt nedsat med mindst halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne jf. forsikringsbetingelserne § 8, stk. 1.

• For det tilfælde at Ankenævnet ikke er enig med os i vores principale påstand, gør vi subsidiært gældende, at E.D. ikke har ret til invalidepension og bidragsfritagelse, fordi der ikke er lægelig dokumentation for, at hendes erhvervsevne er varigt nedsat med 2/3 i alle erhverv af helbredsmæssige årsager før 1. november 2004, hvor hun overgik til hvilende medlemskab, jf. forsikringsbetingelserne § 7, stk. 1.

- Efter forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 1 - 3, og § 7, stk. 1- 3, indtræder retten til invalidesum og invalidepension, når den forsikredes generelle erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med halvdelen eller 2/3 af den fulde erhvervsevne, og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre. Forringelsen af erhvervsevnen skal være dokumenteret, og bedømmes af Industriens Pension under hensyn til den pågældendes helbredsmæssige forhold ud fra en ren lægelig vurdering jf. forsikringsbetingelserne § 7, stk. 2 og § 8, stk. 2.

- Forsikrede skal på tidspunktet, hvor vedkommende bliver invalid (skadetidspunktet), være bidragsbetalende eller omfattet af bidragsfri dækning, jf. forsikringsbetingelserne § 6, og medlemspjecen side 14-15.

- Skadestidspunktet er det tidspunkt, hvor det er lægeligt dokumenteret, at nedsættelsen af erhvervsevnen er varig, og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre, jf. medlemspjecen side 14-15, der sammen med forsikringsbetingelserne og pensionsbeviset udgør aftalegrundlaget. Der henvises til Ankenævnets kendelse 63.669, der i præmisserne siger 'Nævnet har gennemgået sagen og finder, at det af bestemmelsen i medlemspjecen tilstrækkeligt tydeligt fremgår, at det er tidspunktet, hvor erhvervsevnetabet er dokumenteret - og ikke tidspunktet, hvor det er indtrådt - der er afgørende for selskabets dækningsforpligtelse. Da medlemspjecen er en del af aftalen, kan nævnet ikke kritisere selskabets afgørelse.' (Bilag..).

- E.D. er optaget i Industriens Pension den 24. juli 2000 og er den 1. november 2004 overgået til hvilende medlemskab (fripolice) med nedsat forsikringsdækning til følge, idet hun ikke tog imod vores tilbud fra februar og september 2004 om at blive selvbetaler i Industriens Pension. (Bilag ..). Den 31. oktober 2005 udtrådte E.D. af Industriens Pension.

- Med speciallægeerklæring af 11. juli 2006 af overlæge ved Psykiatriklinikken B.C. må det anses for dokumenteret, at E.D. har et lægeligt dokumenter erhvervsevnetab på halvdelen eller mere, det vil sige efter hun blev hvilende medlem den 1. november 2004. (Bilag B, side ..).

- Det af statusattest af 27. januar 2005 fra lægerne K., K. og B. fremgår, at symptomerne først blev helt slemme, inden for de seneste par måneder, hvilket må tages som udtryk for, at det først er på dette tidspunkt, at der er sket en væsentlig ændring i E.D.s tilstand. Det tidspunkt er efter 1. november 2004, hvor E.D. er overgået til hvilende medlemskab (fripolice). Desuden fremgår det, at diagnosen må være noget i retning af posttraumatisk stresssyndrom, og prognosen på sigt vil være forholdsvis god. Herudover fremgår det, at fortsat sygemelding ikke tjener noget som helst formål, idet det som led i behandlingen af tilstanden findes vigtigt, at E.D. ikke isolerer sig i hjemmet, men kommer ud blandt mennesker. Endelig fremgår det, at E.D. ikke har specielle skånehensyn i forhold til fremtidig beskæftigelse. (Bilag B, side)

- E.D. har ikke benyttet sig af vores tilbud af henholdsvis februar 2004 og september 2004 om at blive selvbetaler og dermed bevare sin forsikringsdækning for tiden efter den 31. oktober 2004. (Bilag .., side ..).

- Vi fastholder, at der ikke er dokumentation for, at E.D.s generelle erhvervsevne varigt var nedsat med mindst halvdelen og alle behandlingsmuligheder udtømte inden 1. november 2004, hvor E.D. blev hvilende medlem. Vi må også fastholde, at der først den 11. juli 2006 er lægelig dokumentation for, at E.D.s erhvervsevne er varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 6 Bidragsbetalingens indstilling/genoptagelse**
Indstilles bidragsbetalingen før det i pensionsbeviset fastsatte ophørstidspunkt, opretholdes forsikringsdækningen i fuldt omfang i 12 måneder (bidragsfri dækning) dog ikke udover den periode, der kan dækkes af den opsparede værdi, medmindre andet aftales, jf. stk. 2 og 4. Efter udløb af perioden med bidragsfri dækning overgår forsikringen til hvilende forsikring (fripolice) med nedsat forsikringsdækning, medmindre andet aftales, jf. stk. 2. Nedsættelse af forsikringsdækningen som følge af manglende bidragsbetaling sker efter meddelelse til forsikringstageren.

stk. 2
Forsikringstageren kan efter fratræden og senest inden over gang til hvilende forsikring (fripolice) indgå aftale med Industriens Pension om at opretholde forsikringsdækningen ved indbetaling af bidrag for egen regning. Industriens Pension fastsætter nærmere regler for indbetaling af bidrag for egen regning. Indstilles indbetalingen af bidrag for egen regning, før det i pensionsbeviset fastsatte ophørstidspunkt, ændres forsikringen til hvilende forsikring (fripolice) med nedsat forsikringsdækning fra bidragsophør. Nedsættelse af forsikringsdækningen som følge af manglende bidragsbetaling sker efter meddelelse til forsikringstageren.
…
§ 7 Invalidepension og bidragsfritagelse
Den i pensionsbeviset fastsatte ret til invalidepension og/eller bidragsfritagelse indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne. Det tidspunkt, hvor erhvervsevnen anses for varigt nedsat, er, når det er lægeligt dokumenteret, at erhvervsevnenedsættelsen er varig og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre (skadestidspunktet)."

Nævnet udtaler:

Indledningsvis finder nævnet, at selskabet i skrivelserne af februar 2004 og september 2004 med fornøden tydelighed har redegjort for konsekvenserne af ophøret af pensionsbidrag, herunder om muligheden for at opretholde / genoprette dækningen efter 1/11 2004.

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at det ikke er dokumenteret, at klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad, inden policen blev omskrevet til fripolice, og dækningen derved bortfaldt.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann